

ČESKÁ SPRÁVA
SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

JAK ŽÁDAT O STAROBNÍ DŮCHOD

Odchod do starobního důchodu nebo předčasného starobního důchodu je důležitý životní krok. Je spojen s nezbytným úředním úkonem – podáním žádosti o důchod, předložením určitých dokladů a některými specifickými právy a povinnostmi. Odejít do starobního důchodu je právo, nikoliv povinnost.

Co je starobní a předčasný starobní důchod

Starobní důchod je jedním ze čtyř druhů důchodů českého důchodového systému (vedle důchodu invalidního, vdovského/vdoveckého a sirotčího). Podmínky nároku na starobní důchod stanoví zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Pro nárok na starobní důchod je třeba dosáhnout stanoveného důchodového věku a získat potřebnou dobu důchodového pojištění. Dosažení důchodového věku není důvodem k ukončení zaměstnání či podnikání. Ve výdělečné činnosti je možné pokračovat i po vzniku nároku na starobní důchod. Výdělečnou činností vykonávanou po dosažení důchodového věku bez pobírání důchodu (tzv. přesluhování) dochází k navyšová-

ní procentní výměry důchodu. Podnikat či pracovat je možné i při pobírání starobního důchodu.

Před dosažením důchodového věku lze přiznat tzv. **předčasný starobní důchod**. Tento důchod nelze přiznat zpětně, ale nejdříve ode dne podání žádosti, a to za předpokladu, že byla splněna věková podmínka a celková doba pojištění k požadovanému datu přiznání činí alespoň 35 let (do této doby se zahrnují i tzv. náhradní doby pojištění, jako je kupříkladu doba péče o dítě) nebo 30 let tzv. čisté doby pojištění (tj. doby výdělečné činnosti). Od 1. 10. 2024 bude v případě nároku na předčasný starobní důchod nově vyžadováno nejméně 40 let důchodového pojištění. Tento důchod je trvale krácen. V případě, že bude poživatel předčasného starobního důchodu vykonávat výdělečnou činnost v rozsahu, který zakládá účast na pojištění, výplata tohoto důchodu nenáleží. Po skončení takové výdělečné činnosti lze požádat o přepočítání tohoto důchodu. Po dosažení důchodového věku lze vykonávat výdělečnou činnost neomezeně (více na www.cssz.cz).

Doporučené úkony před podáním žádosti o starobní důchod

Je vhodné ověřit si důchodový věk, resp. datum jeho dosažení, a potřebnou délku doby pojištění, kterou je nutné získat pro nárok na důchod. Tuto skutečnost lze zjistit díky službě [Informativní důchodová aplikace](#), která je dostupná pro přihlášené uživatele na ePortálu ČSSZ nebo na webu ČSSZ pomocí [důchodové kalkulačky ČSSZ](#), dotazem na libovolné OSSZ v rámci dané Územní správy sociálního zabezpečení (ÚSSZ) či telefonicky prostřednictvím [call centra ČSSZ](#). Datum, od kterého má být důchod přiznán, si volí sám žadatel. Nemusí to být vždy datum dosažení důchodového věku, proto je vhodné požadované datum přiznání důchodu předem zvážit.

Je možné požádat ČSSZ o zaslání informativního osobního listu důchodového pojištění, který obsahuje jak přehled evidovaných dob pojištění, tak i některých náhradních dob pojištění a u dob pojištění od roku 1986 též údaje o vyměřovacích základech a vyloučených dobách. To lze provést online [prostřednictvím ePortálu ČSSZ](#) nebo formou písemné žádosti zasláné na adresu: Česká správa sociálního zabezpečení, Křížová 25, 225 08 Praha 5.

K žádosti je možné použít tiskopis [„Žádost o zaslání informativního osobního listu důchodového pojištění“](#), který je k dispozici na ePortálu ČSSZ, odkud jej lze po přihlášení elektronicky odeslat přímo ČSSZ (přihlášení k ePortálu je umožněno prostřednictvím NIA, tedy např. bankovní identitou nebo datovou schránkou). Postačí však i písemná forma s uvedením rodného čísla, jména a příjmení žadatele a adresy, na kterou má být informativní list zaslán. Žádost lze zaslat rovněž e-mailem podepsaným uznávaným elektronickým podpisem na adresu e-podatelny: posta@cssz.cz nebo datovou zprávou do datové schránky ČSSZ, ID: 49kaiq3.

Rychlejšímu vyřízení žádosti napomohou v předstihu opatřené a připravené doklady o dobách, které ČSSZ nemá v evidenci (nevidované doby jsou uvedeny v přehledu dob pojištění):

- doklady o studiu a vojenské službě se zpravidla přikládají až k žádosti o důchod,
- doba péče o dítě (děti) se dokládá až při podání žádosti o důchod a pouze v případě, že ji není možné ověřit v agendovém systému evidence obyvatel,
- chybí-li v evidenci ČSSZ určitá doba zaměstnání, je třeba obrátit se na konkrétního zaměstnavatele, aby vyhotovil evidenční list důchodového pojištění; pokud zaměstnavatel nekomunikuje

nebo již neexistuje, je možné požádat o pomoc pracovníky libovolné OSSZ v rámci dané ÚSSZ,

- chybí-li v evidenci ČSSZ období, kdy byl žadatel veden jako uchazeč o zaměstnání u úřadu práce, může požádat o potvrzení příslušnou pobočkou úřadu práce nebo tuto skutečnost sdělit při podání žádosti o důchod, aby si OSSZ v mohla chybějící potvrzení v rámci důchodového řízení sama vyžádat,
- případné nesrovnalosti v dobách samostatné výdělečné činnosti je nutné řešit s pracovníky OSSZ.

Podání žádosti o starobní důchod

Žádost o důchod podává žadatel na **libovolné OSSZ**. Žádost o starobní důchod je možné podat také **v elektronické podobě (on-line) prostřednictvím služby „Žádost o důchod online“**. Služba je dostupná na ePortálu ČSSZ s využitím elektronické identifikace (např. datová schránka, bankovní identita).

Žádost o důchod se podává osobně, případně je možné k tomuto úkonu zmocnit jinou osobu na základě udělené plné moci. Nevyžaduje se její úřední ověření, pokud budoucí důchodce pověřuje sepsáním žádosti o důchod jinou fyzickou osobu (zmocněnce).

V takovém případě je zmocnění omezeno pouze na podání žádosti. Zvolit lze i zastoupení pro celé řízení o přiznání důchodu (tj. rozhodnutí ve věci, event. další korespondence budou doručeny zmocněnci, který je současně oprávněn podat námitky proti rozhodnutí a činit další úkony ve správním řízení). Za občany, kteří nemohou podat žádost o důchod sami vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, mohou s jejich souhlasem a na základě potvrzení lékaře o jejich zdravotním stavu žádost podat rodinní příslušníci. Toto zastoupení se vztahuje výhradně na sepsání žádosti o důchod.

Žádost je možné podat nejdříve čtyři měsíce před požadovaným dnem přiznání důchodu. Později je to možné kdykoliv. U předčasného starobního důchodu však platí, že jej nelze přiznat zpětně, ale nejdříve od data podání žádosti.

Podat žádost o důchod je možné v úřední dny. Ten, kdo si chce pro tento úkon sjednat konkrétní termín, má možnost využít službu [Online objednávání na pracoviště](#) na webu ČSSZ. Sepsání žádosti je časově náročný úkon, při němž je třeba uvést a ověřit mnoho údajů, např. také informace o výdělečné činnosti v zahraničí, nařízené exekuci či insolvenční

nebo pobírání důchodu od jiné instituce apod. Je důležité uvádět přesné, konkrétní a pravdivé údaje.

Potřebné doklady

- Nezbytný je doklad totožnosti, tj. občanský průkaz, případně cestovní pas či povolení k pobytu.
- Doklady o době studia (popřípadě učení), a to i v případě, že nebylo dokončeno (na nárok na důchod a jeho výši nemá přímý vliv stupeň dosaženého vzdělání, ale délka doby studia, proto je nutné předložit doklady, z nichž je tato skutečnost patrná):
 - ◇ výuční list,
 - ◇ vysvědčení z jednotlivých ročníků a maturitní vysvědčení,
 - ◇ výkaz o studiu (index), vysvědčení o státní závěrečné zkoušce, diplom,
 - ◇ potvrzení školy o délce studia.
- Doklady o době vojenské služby:
 - ◇ vojenská knížka,
 - ◇ potvrzení Správního archivu Armády České republiky (nám. Republiky 408/4, 779 00 Olomouc 9).
- Doklady prokazující výchovu dětí nebo péči o děti:
 - ◇ rodné listy dětí nebo výpisy z matriky narození, popř. jiné doklady o svěřeni dítěte do péče (např. rozsudek soudu o osvojení nebo svěřeni dítěte do péče), pokud nelze uvedené ověřit v agendovém informačním systému evidence obyvatel.
- Doklady o dobách pojištění nebo náhradních dobách (např. doba evidence u úřadu práce, doba péče o osobu závislou na pomoci jiné osoby aj.), které nejsou uvedeny v informativním osobním listu důchodového pojištění nebo o nichž je žadateli známo, že je ČSSZ nemá ve své evidenci.
- Pro výplatu důchodu na účet manžela/manželky je třeba předložit vyplněný a bankou potvrzený tiskopis „[Žádost o zařazení výplaty důchodu poukazem na účet manžela \(manželky\) v České republice](#)“. Oba tyto tiskopisy jsou k dispozici na OSSZ a na ePortálu ČSSZ. Pokud je občan majitelem účtu, tento tiskopis nepřikládá a číslo účtu pouze uvede do žádosti o důchod

Doklady (např. o zaměstnání, studiu apod.), které budou předloženy dodatečně, budou následně posouzeny a popř. zohledněny. Doklady, které již ČSSZ ve své evidenci má, se nepředkládají. Stejně jako doklady:

- o době samostatné výdělečné činnosti (má v evidenci OSSZ),
- o době dobrovolného důchodového pojištění (má v evidenci OSSZ),
- o pobírání důchodu, který byl nebo je vyplácen ČSSZ,
- o době zaměstnání/pojištění v cizině – členských státech EU či státech, s nimiž má ČR uzavřenou smlouvu o sociálním zabezpečení (vyžádá ČSSZ v rámci důchodového řízení od příslušné zahraniční instituce).

Řízení nároku na starobní důchod, vydání rozhodnutí

Žádost o důchod je po sepsání na OSSZ postoupena ústředí ČSSZ, v jehož kompetenci je rozhodnout o nároku na důchod a jeho výši. Zákonná lhůta pro vyřízení činí 90 dnů (zpravidla je však žádost vyřízena dříve). Délka vyřízení závisí na tom, zda jsou v evidenci ČSSZ všechny podklady. O přiznání důchodu zasílá ČSSZ žadateli písemné rozhodnutí, v němž je uvedeno, od jakého data byl důchod přiznán a v jaké výši. Přílohou rozhodnutí je tzv. osobní list důchodového pojištění s přehledem dob pojištění a výdělků, které byly pro důchod započítány. Pokud nebyly podmínky pro nárok na důchod splněny, je žadateli zasláno rozhodnutí o zamítnutí žádosti, v jehož odůvodnění jsou důvody zamítnutí specifikovány.

Nesouhlas s rozhodnutím

Možnost podání námitek

Pokud občan nesouhlasí s rozhodnutím ČSSZ, může proti němu podat písemné námítky do 30 dnů ode dne jeho doručení. Námítky lze podat přímo u ČSSZ nebo prostřednictvím libovolné OSSZ v rámci dané ÚSSZ. ČSSZ přezkoumá rozhodnutí v plném rozsahu, přičemž ho může potvrdit, zrušit nebo změnit. Námítky lze podat i datovou zprávou podepsanou způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu (např. prostřednictvím datové schránky nebo e-mailem podepsaným uznávaným elektronickým podpisem). Z podání musí být patrné, které rozhodnutí účastník řízení napadá, v čem spatřuje jeho nezákonnost a čeho se domáhá.

V námitkovém řízení rozhodují úřední osoby, které nerozhodovaly v předchozím řízení. Námítky jsou řádným opravným prostředkem ve správním řízení.

Námítky není třeba podávat tehdy, když chce žadatel důchod přiznat od jiného data, než původně požadoval. V takovém případě je možné do 30 dnů od doručení rozhodnutí požádat ČSSZ o změnu (posunutí) data přiznání důchodu.

Možnost podání žaloby

Pokud občan nesouhlasí s výsledkem námitkového řízení, má možnost podat u příslušného soudu správní žalobu. O žalobě ve věcech důchodového pojištění rozhodují krajské soudy, v Praze Městský soud. Námitkové řízení je přitom nezbytné k tomu, aby se uvedenou žalobou proti rozhodnutí ČSSZ mohl příslušný soud zabývat. O dávkách důchodového pojištění určitých skupin zaměstnanců (např. vojáků z povolání, policistů, hasičů, příslušníků BIS, Vězeňské služby ČR aj.) rozhodují ministerstva obrany, vnitra a spravedlnosti.

Další informace

Další důležité informace shrnuje [Příručka budoucího důchodce](#). Podrobnější informace jsou k dispozici také na www.cssz.cz. Odbornou pomoc a informace vztahující se ke konkrétní situaci občana poskytnou pracovníci libovolné OSSZ v rámci dané ÚSSZ nebo operátoři call centra na bezplatném telefonním čísle 800 050 248 (ze zahraničí lze volat tel. č. +420 257 066 077).

Informace v letáku jsou zjednodušené a vycházejí z právních předpisů účinných ke dni jeho vydání. Jejich plné znění je uvedeno v zákoně č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a v zákoně č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Konkrétní případy a situace vysvětlí klientům pracovníci OSSZ.

Vydala Česká správa sociálního zabezpečení v březnu 2022.
Aktualizováno v únoru 2024.

